

«НЕ АБАВЯЗАНАЙ» ДЗІЦЯЦІ

гадавала сваю дачку, і, канешне, Люба. Аднак гэта аказаўся вельмі цяжкі і напружаны момант. Памятаю, едзем дадому з дачкой і маўчым нацягнутыя, як струны. Я была вельмі пакрыўджаная тады. Мне здавалася, нібыта за мной усе сочаць і чакаюць маіх памылак. Прывяла малую ў сад, а там нас і не чакалі. Сустрэлі бязрадасна і пры гэтым кінулі ў спіну: гэта не-надоўга. Паехала да ўчастковага, той таксама «падтрымаў»: маўляў, усё роўна твая малая вернецца туды, дзе была... Я злавалася на ўсіх і ненавідзела за тое, што мяне не разумеюць. І цягнулася да тых старых знаёмых, якія «падтрымлівалі» мяне, як здавалася, па-сапраўднаму.

Карацей, пратрымалася нядоўга. Спачатку выпіла трохкі, каб расслабіцца... І усё. Разумела, што калі мяне ўбачаць у такім стане ў садку, адразу адбяруць Любу. Таму ўзяла невялічкі водпуск на рабоце і паехала ў вёску. А там... чатыры дні піла. Ехаць назад было яшчэ больш страшна. Але вярнулася. Не прайшло і пяці хвілін, як у кватэру пазванілі. Гавару Любе: «Не адчыняй». Але малая радасна пабегла да дзвярэй. А далей: чужыя людзі ў доме, крык, слёзы, Люба хапаецца за дзеда, яе адрываюць і ўвоззяць. Мой свет разбурыўся...

Далей усё было як у сне. Зноў СПЦ, вельмі хутка суд. Мяне пазбавілі бацькоўскіх правоў, перасталі пускаць да Любы і адправілі ў лячэбна-працоўны прафілакторый. У мяне не было сіл супраціўляцца, адчувала нейкую невыносную пустэчу і бездапаможнасць. Я змірылася. Там, у ЛПП, даведлася, што я больш «не абавязаная». Гэта быў кантрольны выстрал. Страшна быць больш «не абавязанай» свайму ўласнаму дзіцяці... Маю дачку ўдачарылі.

Больш не гатова рызыкаваць

Калі вярнулася з ЛПП, мяне ўжо ніхто не чакаў, я нікому не была патрэбна. Адразу пачала піць. Праз некаторы час мяне сустрэў участковы і адразу склаў пратакол. Потым другі, трэці... Чацвёрты пратакол азначаў паўторную адпраўку ў ЛПП. Я не гатова была туды вяртацца. Паспрабавала наладзіць жыццё. Палюбіла мужчыну, Аляксея, стала сустрэцца з ім. Зацяжарала... Неўзабаве аб гэтым даведаўся участковы. Ён так крычаў на мяне — не перадаць. Мне нават смешна стала: маўляў, я гэта я пасмела зацяжараць без яго дазволу. Мяне сталі кантраляваць. У хуткім часе сышла ў дэкрэт. На той момант мяне турбавалі адносіны з бацькам дзіцяці, бо хацелася мець нармальную сям'ю. Аляксей здрадзіў мне, я пакутавала, але піць не пачынала. Нарадзіла дачку Лізу. Гэта малая зрабіла мяне шчаслівай. Я карміла яе сваім маляком амаль да двух гадоў. Дачка вяртала мяне да жыцця. Адначасова старалася наладзіць добрыя адносіны з яе бацькам. Але пасля яго чарговага здрады, нягледзячы на тое што ў мяне быў даволі вялікі перапынак ва ўжыванні алкаголю, набыла сабе бутэльку шампанска-

га і пайшла піць дадому. Без кампаніі. Каб дачка нічога не бачыла, адвяла яе да сваёй знаёмай. Але ж менавіта ў гэты дзень органы апекі прыехалі па дзяцей той жанчыны. І, канешне, забралі маю Лізу... З жахам успамінаю той момант. Я, задаволеная ад выпітага шампанскага, іду зноў да крамы. І раптам да мяне падбягае мая маці і крычыць на мяне. Яе словы даходзілі з цяжкасцю. Я зразумела, што Лізу павезлі ў СПЦ, але усё ўнутры адмаўлялася прымаць гэта. Моўчкі набыла гарэлку і сышла. Ачуняла праз некалькі дзён. Трэба было ісці ў прытулак. Калі пад'ехала на машыне са знаёмым, убачыла, як выхавацелька гуляе з маёй дзючынчай. Ледзь не звар'яцела на месцы. Здавалася, што бачу адразу дзвюх: Любу і Лізу... Я не магла яе страціць.

Я гатова была зрабіць усё, каб мяне вярнулі дачку. Аляксей, бацька Лізы, на камісіі мяне зневажаў, гаварыў, што не даглядала дзіця,

«У ЛПП даведлася, што я больш «не абавязаная». Гэта быў кантрольны выстрал. Страшна быць больш «не абавязанай» свайму ўласнаму дзіцяці... Маю дачку ўдачарылі».

лася так дрэнна, што прыходзілася выклікаць хуткую. Але калі ўрачы бачылі мяне скурчаную, без зубоў і з невыносным перагарам, разводзілі рукамі: маўляў, мы тут нічым не дапаможам... Было, што мне кідалі ўслед брыдкія словы і ставіліся да мяне як да чалавека нізкага сорту. Я пакуль не магу растлумачыць тыя свае неадэкватныя ўчынкі. Мне ніхто не перашкаджаў самой вярнуцца па дапамогу да псіхолагаў. Я проста была вымушана з імі працаваць, і мне пашанцавала, што яны ўсё ж паступова дастукаліся да мяне. Зараз я дзіўлюся, чаму не гаварыла аб нейкіх сваіх пе-

кідала адну і не карміла... Мне паставілі ўмову, каб памірылася з бацькам Лізы. Я зноў закадзіравалася, выйшла на работу, спрабавала наладзіць адносіны з Аляксеем. Што заўгодна была гатова цягнуць ад яго і цягнута. Чакала, калі змагу забраць дачку дадому. У той дзень мы павіны былі прыйсці на камісію ўдваіх: я і бацька Лізы. Але ён не прыйшоў. Яго чакалі некалькі гадзін, якія для мяне сталі вечнасцю. Я не вытрымала і пачала крычаць. Божухна, як я крычала!.. Добра, што там былі супрацоўнікі СПЦ, якія ведалі, што значыць для мяне Ліза, і ўступіліся за мяне... Мне вярнулі дачку. Не адразу пайшло ўсё гладка. Былі вельмі няпростыя моманты ў жыцці. З бацькам Лізы я рассталася. Праўда, зрэдку ён прыходзіў да нас скандаліць. Але я больш не гатова рызыкаваць дачкой. Нядаўна бацьку Лізы забралі ў ЛПП, нам стала больш спакойна.

Пасляслоўе

Ведаю, што я алкаголік. Мне нельга нават грам выпіць — небяспечна. Сёння я трымаюся. Доўгі час здавалася, што ўвесь свет супраць мяне, што да мяне ставяцца несправядліва... Крыўдзілася, нават на ўрачоў. Было, што пасля доўгай «завязкі» выпівала, і мне станові-

ражываннях са спецыялістамі. Я нібыта хавалася, была закрытая ад іх. Калі стала паступова адкрывацца, яны змаглі ўбачыць, як мне дапамагчы. Я вельмі ўдзячная ім за цяпленне — яны былі са мной усе гэтыя гады.

Сярод міліцыянераў таксама былі тыя, каму раптам становілася шкада мяне, і яны заступаліся за мяне перад калегамі. І міласэрнасць з іх боку да мяне была гоучай.

У мяне з'явіліся новыя сябры, сапраўдныя, якія падтрымлівалі мяне не бутэлькай, а сваім сяброўствам. Але ў сэрцы засталася рана, якая не загойваецца. Я страціла Любу. У хуткім часе мая малодшая дачка будзе святкаваць першы выпускны, і я буду глядзець, як Ліза развітваецца з дзіцячым садком. Аднак я не была побач у такі момант са сваёй старэйшай дачкой.

Хутка павяду Лізу ў першы клас, і мы разам будзем хвалявацца. Але ніколі не ўбачу, як пайшла ў школу мая старэйшая дачка... І гэта трагедыя нашай маленькай сям'і. Веру, што Любу робяць шчаслівай новыя бацькі. І спадзяюся, што лёс дасць калі-небудзь мне магчымасць папрасіць у яе прабачэння.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ. Фота Таццяны ТКАЧОВАЙ. P. S. Прозвішча герані не ўказана з этычных меркаванняў.

Кампетэнтны каментарый

Асноўная задача — захаваць біялагічную сям'ю

«Звезда» звярнулася па каментарый аб рэалізацыі Дэкрэта Прэзідэнта № 18 «Аб дадатковых мерах па дзяржаўнай абароне дзяцей у неўладкаваных сем'ях» да старшынь профільных камісій абедзвюх палат Нацыянальнага сходу Беларусі.

Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Віктар СІРЭНКА:

— Прызнанне таго, што дзіця знаходзіцца ў сацыяльна небяспечным становішчы — гэта жаданне і неабходнасць дапамагчы сям'і. Увесь механізм пакрокава распісаны ў заканадаўстве і ў метадычных рэкамендацыях. Усё праходзіць планова і паступальна, каб бацькі ўсваявалі, што гюбляюць самае дарагое, і пры гэтым не траўмаваць дзіця. Асноўная задача дзяржавы — захаваць яго ў роднай сям'і. Таму так важна працаваць на апярэджанне і прафілактыку.

25 гадоў таму нядабайных бацькоў пазбаўлялі бацькоўскіх правоў, а дзіцяй аддавалі на дзяржаўнае выхаванне. Такой карпатлівай работы з сямейнай неўладкаванасцю не было. І практыкі аднаўлення ў бацькоўскіх правах не было. З прыняццем Дэкрэта № 18 многія бацькі вырашылі вярнуць свае правы. І за 12 гадоў яго існавання больш за дзве тысячы чалавек адноўлены ў бацькоўскіх правах у дачыненні да 3,3 тысячы дзяцей.

Хацелася б падкрэсліць, што акрамя Дэкрэта № 18 пытанні абароны правоў і інтарэсаў дзяцей, сямейных праваадносін, процідзеяння гвалту ў сям'і рэгулююцца таксама Кодэксам аб шлюбе і сям'і, законам Рэспублікі Беларусь «Аб правах дзіцяці», «Аб асновах дзейнасці па прафілактыцы правапарушэнняў», Кодэксам аб адміністрацыйных правапарушэннях. Створана прававая аснова для забеспячэння недатыкальнасці асобы дзіцяці, яго абароны ад гвалту ў сям'і, вызначаны механізмы дзяржаўнай абароны ў выпадку знаходжання дзяцей у сацыяльна небяспечным становішчы. Але прыклады паводзін бацькоў сведчаць аб тым, што для нашага грамадства гэтая праблема яшчэ застаецца вострай. Значыць, патрэбны меры як па кансалідацыі намаганняў усіх зацікаўленых, так і па павышэнні эфектыўнасці прафілактычнай работы.

Тамара КРАСОЎСКАЯ, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі па працы і сацыяльных пытаннях:

— Актualьнасць гэтага нарматыўнага прававага акта бясспрэчна была як на момант яго выдання, так і зараз. Сацыяльнае сіроцтва — гэта боль і бяда нашага грамадства. Барацьба з ім і ліквідацыя яго прычын з'яўляецца ў цяперашні час прыярытэтнай задачай, якую неабходна вырашаць супольна, прыцягваючы ўсе органы ўлады і грамадскія інстытуты.

У свой час у працэсе распрацоўкі Дэкрэта № 18 было шмат скептыкаў. І гэта зразумела. Задача пераадолення сацыяльнага сіроцтва стаіць перад многімі краінамі. Беларусь сёння знаходзіцца ў авангардзе рашэння гэтай няпростай задачы. Краіна пайшла па шляху, аналагаў якому ў свеце няма. Быць піянерам у любой справе заўсёды вельмі складана.

Вельмі часта на практыцы работа па рэалізацыі Дэкрэта № 18 праводзіцца па двух напрамках — прафілактыка сацыяльнага сіроцтва і кампенсацыя грашовых сродкаў на ўтрыманне дзяцей, якія знаходзяцца на дзяржаўнае выхаванне. Гэта, безумоўна, вельмі важна, але тут, я падкрэсліваю, у аснову паставлены пытанні рэабілітацыі і ўз'яднання біялагічнай сям'і.

Дзеці не павінны пакутаваць ад таго, што іх бацькі безадказна ставяцца да сваіх абавязкаў, вядуць амаральны лад жыцця. Ні адно дзіця, якое трапіла ў цяжкае жыццёвае становішча, не павінна быць пакінутае без увагі.

Усе мы ўсведамляем, што толькі здаровая, моцная сям'я, маральна і фізічна развітая, псіхалагічна ўстойлівая, сацыяльна адаптаваная, уключаная ў нармальнае жыццё дзеці — гэта гарант стабільнага і паспяховага развіцця грамадства і будучыні нацыі.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА, Надзея АНІСОВІЧ.

У тэму

Трывожныя сігналы аб тым, што сітуацыя ў доме і сям'і неспрыяльная, могуць заўважаць супрацоўнікі розных органаў і арганізацый падчас выканання сваіх прамых абавязкаў. Як растлумачыла галоўны пазаштатны спецыяліст **Міністэрства аховы здароўя па амбулаторна-паліклінічнай дапамоце дзецям Ганна КОТАВА**, медыкі падчас аказання дапамогі дома, выкананні патранажнай работы павінны звяртаць увагу на выпадкі, калі бацькі сістэматычна не выконваюць рэкамендацыі па дыягнастыцы, лячэнні, рэабілітацыі дзіцяці, што пагражае яго жыццю і здароўю. Але работнікі аховы здароўя абмежаваны рамкамі сваёй прафесійнай дзейнасці. Таксама ўрача-спецыяліста, участковага ўрача могуць прыцягваць у ролі эксперта, каб вызначыць наяўнасць пагрозы жыццю і здароўю дзіцяці.

Як паведаміў «Звяздзе» намеснік начальніка аддзела арганізацыі работы інспекцыі па справах непаўналетніх упраўлення прафілактыкі галоўнага ўпраўлення аховы правапарадку і прафілактыкі МУС Алег МАКСІМАЎ, на 1 студзеня 2019 года на ўлік у органах унутраных спраў знаходзілася 11 375 абавязаных асоб, гэта на 171 чалавека менш, чым год таму. З іх не працаўладкавана 227, ухільваюцца ад работы на прадпрыемствах 2845 (на 1672 чалавек больш, чым годам раней). Пад ухваленнем разумеецца адсутнасць на рабоце на працягу рабочага дня без уважлівай прычыны.

Паставлены на ўлік у органы ўнутраных спраў абавязаных асоб, у дачыненні да якіх атрыманы прысуды, рашэнні суда, — 5405.

За 12 месяцаў 2018 года ў органах унутраных спраў вышукваліся 1103 даўжнікі і адказчыкі па ісках і выканаўчых дакументах аб спагнанні расходаў, затрачаных дзяржавай на ўтрыманне дзяцей, якія знаходзяцца на дзяржаўнае забеспячэнне. Адшукана, з улікам мінулых гадоў, 1101. На пачатак бягучага года заставалася ў вышуку 266.